

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor. pe 1/3
 10 cor.; pe 1/4 de an
 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
 în de Duminecă pe an
 - 4 coroane. —
 Pentru România și
 strălățate pe an:
 40 franci.

Inscripție nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un sir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.,
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Vrăjmașii monarhiei.

(a) Compatrioții noștri șovinisti, când au ajuns în fruntea bucatelor și mai cu deosebire din timpul de când noi Românii am pornit o mișcare serioasă pentru recucerirea drepturilor noastre nesocotite în această țeară, nu au încetat de a striga în gura mare și a buciama în lumea toată, că suntem iredentiști, că vrem desmembrarea monarhiei, vrem să rupem Transilvania din corpul statului ungar, — cu toate desmințirile categorice și dovezile de contrar ce li s-au dat.

Mișcările noastre au fost și sunt taxate încă de comploturi de trădători de patrie, ear' „Liga”, de sediul conjurațiilor daco-romaniste.

În două direcții bate această mare vrăjmaș a politicii șoviniste.

Pe de o parte, pentru brutalitatea și persecuțiunii era trebuință de un paravan, în dosul căruia ele să se desfășoare; pe de altă parte, lupta noastră trebuia înfățișată străinătății ca o mișcare contrară intereselor Europei centrale, contrară intereselor pacii, — ear' în acest caz Maghiarii să apară ca o sentinelă a intereselor triplei-alianțe în Carpați și la Dunărea-de-jos, pe când Românii sunt un pericol.

Zadarnice au fost însă silințele șoviniste, căci Europa centrală mai mult prețuiește pe un aliat și amic serios, decât să creadă fantasiilor politice ale unor oameni nechemăși să 'și dea cuvântul în chestii de politică mare.

Oamenii, cari duc firele politicii, au știut să prețuiască unde e forța și unde e sinceritate, au înțeles, cari sunt marile interese ale pacii și care este calea pe care mai bine poate fi păcea asigurată.

De aceea am văzut, că tripla alianță, din incidentul conflictului romano-bulgar, s'a alăturat punctului de vedere al României, ear monarhia noastră s'a făcut chiar solidară cu România, pretinzând cu energie o completă satisfacțiune dela Bulgaria, pentru România.

Interesele monarhiei noastre fiind identice, întru cât privește politica externă, cu ale României, am accentuat cu desgust nota discordantă ce face presa șovinistă în această privință. Din ură față cu România, din ură față cu Românii, șovinistii fac ochii dulci dușmanului de moarte al monarhiei noastre, Slavismului. Nu este nou acest simptom, dar nu putem de data aceasta să nu ne oprim asupra lui, pentru a ne baza oare-cari concluziuni.

În numărul din urmă al ziarului nostru am citat păreriile fostului emisar al baronului Bánffy, asupra chestiei zise orientale.

„Interesele neamului unguresc sunt, să fie nu o Românie tare în Balcani, ci o Bulgarie tare la spatele României”, zice dl Jancsó Benedek.

Am semnalat deja această desavuare a tendințelor politice ale monarhiei noastre, ale intereselor triplei-alianțe și ale pacii în Balcani; și este ea prin sine destul de monstră, decât să o mai caracterisăm noi.

Ceea-ce însă ținem să relevăm, este, că articolul d-lui Jancsó a văzut lumină în coloanele ziarului semioficios al guvernului țării, în ziarul „Budapesti Hirlap”.

Relevăm aceasta nu pentru a dovedi, că pe chestia română dacă călărești, după metoda șovinistă, ești găzduit și de brutalul Bánffy și de „blajinul” Széll, ci pentru a indica, unde sunt vrăjmașii politicii monarhiei noastre!...

Elementul „singur alcătuitor de stat”, „punctul de greutate al monarhiei” dorește state slave puternice, în interesul... monarhiei, pacii și civilizațiunii...?

Eată chipul, în care înțeleg șovinistii să facă „politică externă”!

Nu mai puțin semnificative sunt, în ce privește atitudinea și tendința cercurilor conducătoare din țeara noastră față cu Austria, declarațiunile contelui Apponyi:

„Furul de transformări, din marea moștenire de la 1848, care, durere, a scăpat, trebuie să-l reluăm”...

„În tot cazul direcția revizuirii (eventuale a pactului cu Austria) nu poate fi alta, decât validitatea mai completă a independenței Ungariei”.

Punând alături spusele unui deputat guvernamental maghiar și scriesele unui ziar guvernamental, asupra douor chestii capitale, întru cât privește menținerea prestigiului, intereselor și pentru conservarea chiar a monarhiei noastre în situația sa, credem că nu mai e nevoie să cerem răspuns la întrebarea:

Unde sunt vrăjmașii monarhiei?

Căsătoria arhiducelui Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului în parlamentul ungar. Primul-ministru Coloman Széll va prezenta, în cea dintâi ședință după deschiderea parlamentului, o propunere în privința înarticularii în lege a căsătoriei moștenitorului tronului. Propunerea va cuprinde doi articoli. Articolul I. va cuprinde textul declarațiunii solemne, făcute de arhiducele înainte de încheierea

căsătoriei sale, prin care Francisc Ferdinand abdică de dreptul la tron al copiilor ce se vor naște din căsătoria sa. Articolul II va fi obicinuita clausulă a înarticularii.

Tisza, Széll și Apponyi. Relațiunile politice și stadiul acelor relațiuni între acești trei mat-dori preocupă presa acum, după ce Tisza și Apponyi și-au rostit cuvântările prin cari își fixează atitudinea față cu guvernul Széll. Pentru a învedera și sentimentele lui Széll față cu cei doi fruntași, zivrel maghiare pun față în față telegramele trimise de primul ministru la Oradea mare și la Jászberény. Eată ce scoate din comparația acelor telegrame ziarul „Alkotmány”:

„În clubul Lloyd știu bine toți, fără deosebire de partid, că armonia netulburată dintre Széll, Apponyi și Tisza, pe care o cântă articolele de ziare oficioase, este o amăgire, menită să încurce numai publicul cel mare. În clubul Lloyd se cântăresc stările faptice și dispozițiile, așa că astăzi și Tiszaiștii cei mai încarnați recunosc, că Tisza Kálmán are între Széll și Apponyi rolul de soacră politică, de care se teme ginerile, dar' de cinstit nici un strop n'o cinstesște, ba ce e mai mult, de care ar dori să se scape”.

Nou partid (?) 48-ist. În numărul de ieri (28 l. c.) „Pesti Napló” își surprinde cetitorii cu știrea, că între cetățenii independenți din capitală de câteva săptămâni s'a pornit o mișcare pentru formarea unui nou partid independentist. Conducătorii acestei mișcări stăruie pentru noua formațiune, din cauză, că nici una dintre fracțiunile partidului independentilor nu desvoaltă destulă activitate în fața apropiatelor algeri parlamentare. Se zice, că noul partid își va ține prima adunare în septemăna viitoare în Monor și că, pe lângă programul de până acum, noul partid și-a luat puncte noi în programul său, anume: Introducerea sufragiului universal, sistemul de dare progresiv cu un minim al celor dispensați de dare, rezolvarea echitabilă a chestiei muncitorilor și secularizarea averilor bisericesti. President provisor al noului partid s'a ales Krivács József, fost colonel honvezese în 48. Ca șef al partidului se amintește — oritologul și fostul deputat Herman Otto. Se mai spune, că noul partid cu noul său program găsește simpatii la ambele fracțiuni kossuthiste.

Baronul Di-Pauli despre situația din Austria. La 23 Septembrie și-a făcut Di-Pauli darea de seamă în fața alegătorilor săi din Schlanders. În expunerea sa, șeful partidului poporal-catolic din Austria spune, că incapacitatea de a lucra a parlamentului au provocat-o ordinațiunile de limbă ale lui Baden.

S'au făcut imputațiuni partidului poporal-catolic că s'a aliat cu tinerii cehi, cărora partidul li-a pus condițiuni în privința principiilor de religiuine, și condițiunea, ca în sinul majorității astfel încheiate să nu fie nici o tendință de a încăleca drepturile Germanilor. Cehii sunt de vină, dacă astăzi nu mai există acea majoritate. Partidul poporal-catolic va fi întotdeauna pe lângă parlamentul central și contra

obstrucției. Ce se va mai întâmpla de acum înainte, nu se poate calcula, deoarece politica se înverțește ca o roată. Dissolvarea Reichsrathului a fost o operă nenorocită, căci printr'această măsură se întăresc numai partidele radicale. Impunerea unui nou regulament pentru parlament și modificarea legii electorale în așa fel, ca să nu se țină seamă de relațiile speciale din singurăticele provincii, este un lucru greșit.

Politica Polonilor austriaci. Cavalerul Javorski, deputat în Reichsrath și presidentul clubului polon, și-a ținut Joia trecută darea de seamă înaintea alegătorilor săi în Zlociow (Galiția). Intre altele Javorski a zis, că programul politic al clubului polon și în viitor rămâne același, care a fost până acum: ținerea strâns la convingerea străbună, căci în aceasta este puterea imperiului; ear, pe temeiul acestei convingeri: apărarea puterii imperiale, combaterea atacurilor îndreptate în contra guvernului, împedecarea obstrucției și a politicii „mânei libere”. În afară de club însă: observarea principiului de cea mai strictă solidaritate. — Presidentului orator i s'au făcut mari ovațiuni.

Tot calvinii, sireacii!

Din Roma-calvină, cum i-se zice Dobrișinului—vine o știre, care mângâie grozav sufletele arpadino-israelite. Tineretul dela școlile d'acolo și-a pus adică gând să spele „rușinea” dela Budapesta, unde studenții universitari, lăsându-se să fie amăgiți de „reacțiune”, au trântit la alegerile recente, ba i-au și bătut pe reprezentanții „liberalii” și au ales de president pe „valahul” Mihályi...

Ce-i drept, tinerul Mihályi a făcut d'atunci confesiune politică, lăsându-se că în casa familiei sale există un cult mare pentru Kossuth și la 1849 moșului său Austriacii i-au confiscat și averea, totuși calvinii din Dobrișin nu sunt mulțumiți, ci pe ziua de ieri au convocat o adunare, în care să protesteze împotriva „clericilor” din Budapesta, cari în loc de-a îmbrățișa ideile mărețe ca „liberalismul”, „democratismul”, „frăția”, „egalitatea” și alte mărfuri compromise de jupăniți perciușiți din Ungaria, au dat mâna cu neagra reacțiune.

Ceea-ce este interesant, e faptul, că în fruntea tineretului s'a pus „seniorul” calvin Csighy... Să nu uite însă cei dela Dobrișin că și la 1849 ei au detronat casa de Habsburg și i-au dus apoi pe Unguri la — Vîlágos!

„Vass will er?”

Eată trei cuvinte cari ca trei subliți ascuțite au atins sufletele patrioților heghemoni! Mai alaltăeri adică, pe când Șahul se plimba prin Budapesta, s'a apropiat de el un compozitor, ținând în mână cea mai nouă romanță a sa, pe care voia s'o arunce în trăsura Șahului. Se vede că spera să i-se dea apoi și lui o decorație.

Ce se întâmplă însă? De când cu atențatul dela Paris, în Șah a intrat frica. A

fost destul să vadă că cine-va intră de brațele spre dînsul, ca să înceapă a tremura. Regele regilor nu este adică nici el scutit de acest sentiment, care nu prea îl prinde de altfel pe omul viteaz. Destul că poliția a sărit d'odată asupra nevinovatului compositor, pe care căt p'aci erau să-l umfle. S'a făcut, se înțelege, șgomot și arhiducele Iosif, fiul arhiduceului Iosif, a celui mai maghiar arhiduce, a singurului arhiduce maghiar, cum zice „Aral és Vidéke” a întrebă: „Wass will er?”

Et bine, numai trei cuvinte, dar patrioții le înregistrează cu o durere, de par că ar fi pierdut cel puțin Canaanul dintre Tisa și Dunăre.

Cum se poate, întreabă el ca, până și fiul celui mai maghiar arhiduce să nesocotească atât de mult limba lui — Bánffy? Și să vorbească nemțește până și la ocazie festivă când „fő és székváros”-ul primește pe luminatul Șah?

Noroc că Șahul nu știe altă limbă de cât cea persiană. Înțelegând adică ce s'a petrecut, ce idee tristă ar trebui să și facă despre prețuirea limbii maghiare chiar în capitala țării?!

Mângâie-se deci patrioții, că de astea vor mai păți ei!

Din România.

Noul crime săvîrșite de Bulgari în Macedonia.

Lângă Megarwan la locul numit Nazopolis o bandă de bulgari punând mîna pe doi turci ca să i jefuiască, le-au sfărmat picioarele, din care cauză unul a murit pe loc, ear celalalt prefăcându-se că a murit a scăpat. Acesta, fiind găsit de trecătorii într'o stare de nedescris a mărturisit că bandiții vorbiau bulgărește și turcește și pomenia într'una numele lui Sarafoff, Macedonia dragă și alte de felul acesta.

A doua zi o altă bandă a prins în locul Lacul-ovreului un grec, un cuțovlah și un turc pe carî după-ce i au jefuit de 50 lire, i-au lăsat în pace dându-l drumul.

Macedonia despre conflictul româno-bulgar.

Prin cercurile macedonene se comentează în tot felul diferendul româno-bulgar. Fiecare urmărește cu un deosebit interes polemica de gazetărie de-ocamdată, așteptând rezultatul. Provoacă temeri despre o complicație știrca, că Edhem pașa a fost însărcinat cu organizația trupelor dela frontiera bulgărească. La toate aceste bulgarii au speranța indiferenței, în fond însă sunt cu desăvîrșire plouați. Cu prilegiul acesta altfel și românii își asumază o răspundere

istorică de mare importanță, așa că nici nu se pot retrage fără o prealabilă deplină satisfacție, nici să fie învîrși într'un războiu cu bulgarii Lumea civilizată așteaptă dela descendenții lui Traian faște demne de paginile istoriei dela Călugăreni și dela Plevna.

Acestea sunt aspirațiile și judecățile celor din Macedonia, care au înțeles că dacă bulgarii au avut norocul să fie tolerați de autoritățile turcești pîn'acum, să schingiuiască și să omoare lumea în drumul mare, le-a venit și lor rîndul să se gîndească că insolentul și obraznicul tot-auna își găsește pedeapsa după merit. Guvernul românesc rupînd marca Sarafoffilor n'a făcut decît un act de dreptate și umanitate, salvînd o populație întregă de sub toporul bulgăresc.

Chemarea lui Stoilof la cîrma statului bulgar.

Circulă cu insistență șvonul prin capitala României că, prințul Ferdinand al Bulgariei, în urma observațiilor primite dela suveranul Austriei, Germaniei și dela Sultan, s'a hotărît să izgonească membrul actualului guvern bulgar, carî au înrîutățit așa de mult relațiile Bulgariei cu România și să cheme la cîrma statului pe Stoilof, stambulovist.

Venirea acestuia la putere se consideră ca primul pas spre a se da satisfacție României.

Stoilof de mult urmărește să distrugă comitetul macedonean. Acum mai mult ca ori-cînd, are ocazie să procedeze cu cea mai mare energie, să se facă popular și să smulgă Bulgaria din mîinile asasinilor.

Știrea că Stoilof vine la cîrma statului, se confirmă de altmîntrelea și de telegramele trimise ziarelor străine din Sofia. Ziarul „Patrie” din Paris primește o asemenea telegramă din Sofia.

Tripla alianță și Bulgaria.

Cercurile diplomatice afirmă că reprezentanții triplei alianțe la Sofia au intervenit din nou și în mod energic pentru ca Bulgaria să dea României satisfacția cerută.

Din Bucovina.

Dorință justă.

Sub titlul „Să rugăm pe Majestatea Sa, ca să nu ne mai pună mitropolit preste noi fără noi”, „Deșteptarea” în numărul său de Joi publică la loc prim următorul articol:

„Avem doară dreptul de-a petiționa la Majestatea Sa. Și nu zicem să rugăm ca să nu mai numească împăratul pe mitropolitul nostru. Nu zicem aceasta, ci zicem să rugăm, ca Majestatea Sa, înainte de-a numi pe mitropolit pentru biserica noastră să nu

întrebe, ca până acuma, pe guvern că cine ar fi mai potrivit pentru mitropolie. Se știe doară, că pe guvern nu-l doare dacă noi greco-orientali” din țeară căpătăm un mitropolit, ce poate fi bun pentru toate trebuințele guvernului, nu este însă bun pentru trebuințele noastre bisericesti. Drept aceea să rugăm pe Majestatea Sa, ca să binevoiască cu îndurare a ne întreba despre cel-ce ar fi să se numească și pe noi drept-măritorii, pe noi carî suntem biserica, carî poate nu știm prea bine trebuințele guvernului, dar simțim prea bine durerile bisericii noastre, pe noi, pe carî ne doare amar și până la mîdușă, dară avem un mitropolit bun de toate, numai nu de casa lui Dumnezeu și de păstoria turmei lui Kristus.

Nici nu este fără pildă în împărăția austro-ungară o schimbare ca ceea-ce o am cere. S'a mai cerut acum odată așa o schimbare și în alt loc — și s'a încuviințat.

În biserica ortodoxă a Ardealului dela anul 1783 și până la anul 1810, episcopul se numea de împăratul fără a se întreba și aceea biserica însăși. Dară rugându-se ea, ca și ea să fie auzită la numirea episcopului său, moșul Majestății Sale, fericitul împărat Francisc I, a încuviințat, ca înainte de numirea unui episcop ortodox al Ardealului, să se adune protopresviterii țării și să propună trei candidați, dintre carî apoi împăratul să poată numi un episcop pentru biserica de acolo.

Dela anul 1869 încoace a câștigat biserica Ardealului drepturi și mai mari, căci atunci și în Ardeal, ca și în toată Ungaria biserica însăși își alege capul său și roagă pe împăratul numai a-l întări.

Deci stînd lucrul astfel, cum s'ar pute, ca rugându-ne și noi la Majestatea Sa, bunul și constituționalul nostru împărat să nu voiască a ne încuviința nici astăzi măcar cam atîta cât s'a încuviințat bisericii din Ardeal acum înainte cu 90 de ani?

Și mai ales, după-ce afară de mitropolia noastră nu mai este altă biserică în lume, în care să se numească episcop fără tot votul bisericii, ci numai cu știrea și cu șfatul guvernului, ai cărui capi la noi pînă acum nici nu sunt măcar fi ai bisericii noastre.

Însă care ar fi chipul, cum am pute fi auziți și noi, biserica, despre cel ce l'am crede noi mai vrednic, ca Majestatea Sa să binevoiască a ni l numi mitropolit? Un chip foarte simplu: N'ar ave decît să se conchieme anume pentru aceasta un congres bisericesc, pentru care și acuma nu lipsește rînduiala de al-gere.

Fiecare membru al congresului ar ave apoi, precum se făcea aceasta în biserica cea veche, să jure pe evanghelie, că el nu va recomanda Majestății Sale spre numire în mitropolit, nici va îndemna pe alt membru al congresului să recomande Majestății Sale spre numire în mitropolit pe alt cineva din considerări personale, sau naționale sau politice, ci numai din încredințarea sa sfîntă

și curată, că cel recomandat este cu totul demn de mitropolie, preot cu viață cuvioasă și de bună pildă pentru toți, învîșat, înțelept, nepărtinitor, iubitor de oameni, cu inimă părintească pentru popoarele mitropoliei, credincios atît bisericii, cât și Majestății Sale și împărăției austro-ungare. Și după ce vor fi jurat astfel toți membrii congresului, fiecare ar ave în șfîrit să și deie votul său în secret, adevăc depunînd în urna de votare a congresului o tîdulă închisă, în care să nu fie scris decît numele celuiuia, pentru care se dă mărturia de vrednicie și se face rugarea, ca Majestatea Sa să se îndure a ni-l numi mitropolit.

Căt de frumos ar fi, dacă mitropolitul Arcadie însuși ar voi să lese bisericii sale o moștenire și amintire în aceea, că de bună sa voe prin o fierbinte rugare a sa la preînaltul Tron ar căștiga turmei sale cuvîntătoare dreptul de-a pute spune și ea la nemirea viitorilor arhipăstori măcar dorința ei modestă în privința persoanei acestora.

Căt de frumos ar fi, dacă și noul episcop silier intim, Excelența Sa dl Iancu Lupu mareșal al țării și oare-cînd dimpreună cu mitropolitul Arcadie unul dintre părinții de congresul bisericesc în Bucovina, și-ar pune un monument în istoria bisericii noastre prin aceea, că ar fructifica încrederea deosebită de care se bucură la Majestatea Sa, și în folosul bisericii, al cărei fiu este spriginînd, ba chiar și înlocuind călduros stăruitor rugările numite ale mitropolitului Arcadie la tronul împărațesc cu rugările sale!

Dar' vai, putem noi aștepta ceva dela această, cînd vedem cum stau trebile?

Din străinătate.

Alegerile în Anglia.

Campania electorală a început înainte de data de 26, fixată pentru dizolvarea parlamentului. Surprinde mult șeptul că lord Salisbury n'a publicat încă manifestul prin care să legitimizeze înaintea țării motivele pentru dizolvarea parlamentului.

D-nii Balfour și Chamberlain au lăsat deja scrisorile lor către alegători, și alte cuvinte nota oficială, cerînd țării să aprobe guvernul și să declare că războiul era just și inevitabil. Alegătorii vor trebui să uite toate lucrurile de mică importanță și să declare că sunt decizi să nu tolereze nici o soluțiune de continuitate în politica națională a Angliei și că voesc cu orice preț ca țelul, pentru care războiul a fost întreprins, să se atingă.

În ce privește republicile sud-africane, dl Chamberlain declară, că nici-odată independența nu li se va reda, dar că, după o perioadă de ocupațiune militară, aceste două națiuni vor fi admise în imperiul britanic cu titlul de colonii, bucurându-se de „self government”.

Șefii partidului liberal au publicat manifestele lor electorale.

INIMA TRĂDĂTOARE.

De Edgar A. Poe.

E drept! Nervos, teribil de nervos am fost eu în vremea aceea și sunt încă; dar' pentru ce să fiu nebun? Boala 'mi-a ascuțit simțurile, dar' nu 'mi-le-a distrus, nici nu 'mi-le-a tocit. Înainte de toate auzul 'mi s'a făcut de tot iritabil și fin. Eu auziam tot ce se întempla în ceriu și pe pămînt; ba și câte ceva ce era în iad. Cum puteam fi deci nebun? Ascultați numai, căt de cuminte și liniștit Vă pot povesti întreagă afacerea.

Cum 'mi-a venit în minte ideea aceea zău! Nu v'o pot spune, destul că intrându-mă în cap, mă urmăria zi și noapte. Un scop deosebit nu aveam aci. Nici n'a fost ură ce m'a adus pînă aci, căci mie îmi era drag bătrînul. El nici edată nu s'a prea apropiat de mine, nici că m'a ofensat cu un cuvînt măcar. Nici comorile lui nu m'au ademenit, — eu cred că ochiul lui a fost cel ce mă tulbura. Da, acela a trebuit să fie! Anume un ochiu de al lui sîmăna cu ochiul unui uliu — era de o culoare albastrie spălăcită și cu o peliță pe de-asupra. De câte ori se uita cu el la mine, aveam o senzație, ca și cînd 'mi-ar clocoti sîngele în vine; și așa se întempla, că în sufletul meu pe încetul, de

tot încet se plămăi hotărîrea, ca eu să omor pe bătrînul, ca să scap pentru totdeauna de ochiul acela.

Aceasta e tot pentru ce mă țin pe mine de nebun. Cel nebun însă lucrează fără premeditare; și să mă fi văzut pe mine, cu ce planuri mă apucasem de lucru, — cu ce precauțiune, cu cătă meditare și linguire prinsesem a duce lucrul la îndeplinire! Nici cînd nu am fost mai pretinos față de omul acela bătrîn, ca tocmai în septemăna înainte de ce îl omorîi. În toată noaptea, către miezul nopții, mă furisam la ușa lui, îmi puneam mîna pe verșorul zăvorului și deschideam, — oh! Căt de încet! Căt de lin! Și cînd am deschis destul de tare ușa, ca să-mi pot vîrî capul prin crepătură, scoteam un lampion, ce era jur împregiur închis, așa că din el nici o rază nu putea străbate, și îmi întindeam capul înăuntru. O! De m'ar fi văzut cineva atunci, acela a bună seamă ar fi ris, căt de precaut, căt de isteț îl vream și căt de astut și pipîind puneam eu toate la cale. Lin, de tot lin mi-l împingeam înainte, ca nu cumva să trezesc pe bătrînul din somn. Ținea căte o oară întreagă, pînă ce îmi puteam vîrî capul atîta prin crepătura ușii, de vedeam pe bătrînul zăcînd în pat. Ha! Oare avut-ar fi un nebun atîta paciență și precauțiune? Și atunci, cînd capul îmi era în odaia

deschideam încet — oh, căt de încet — căt se poate de precaut ușița lampionului ca nu cumva să-i scîrțâie țîșinile — O deschideam, dar' numai atîta căt o singură, tremurătoare rază să poată căde pe ochiul de uliu și așa am mînat-o eu șapte nopți de-a rîndul, și totdeauna chiar la miezul nopții; dar' pururea am aflat ochiul închis și așa îmi era imposibil să mă apuc de lucru, căci doară nu era bătrînul cel-ce mă irita, ci afurisitul lui ochiu. În toată dimineața, cum se mijea de ziuă, intram fără frică în odaia lui și vorbeam cu el de tot neprecupat, îl agrăiam cu numele în modul cel mai prietenos și îl întrebam cum a dormit. Ar fi trebuit să fie un bătrîn de tot bănuitor și malițios ca să-i treacă prin minte, că eu aș ave ceva în contra lui, și cu ce gînduri îl priveam eu la miezul nopții, cînd dormia.

Cînd veni a opta noapte, deschisei ușa cu mai mare precauțiune ca pînă acuma. Arătătorul secundelor la un orologiu se mișca mai iute, de cum se mișca mîna mea. Nici cînd nu am fost mai mult la conștiința facultăților și capacităților mele, ca în noaptea aceasta. Eu aflam o plăcere nebună în internul meu, de abia o puteam stăpîni la cugetul că eu stau pe pragul odăii lui și i deschid ușa tot mai bine și tot mai încet, și că el nici nu visează despre apucăturile mele tainice... O, la cugetul acesta trebuia

ăievea să rîd cu hohot în lăuntru meu.

Poate însă că totuși m'a auzit, căt în momentul acesta se mișcă repede în pat, ca și cînd s'ar fi speriat de ceva. Acum veți cugeta, că eu m'am cam luat pe picior de pe aci? — O, nu! În odaia lui a fost întunec beză, căci de frica hoșilor a închis toate obloanele. Eu am știut deci că el nu poate să vadă deschiderea ușii, și că paciență fără pereche mă țineam de ea împingîndu-o tot mai departe și mai departe.

În șfîrit m'am vîrît cu totul capul în lăuntru și eram chiar în pripă să deschid ușița lampionului, cînd îmi alunecă degetul de loperișul de tînchea și bătrînul mi-dică drept în pat, apoi întrebă: „Cine e acolo?”

Eu stam de tot liniștit, și nu-i răspunsei nimic. O oră întreagă de abia îndrăneam a respira și nu mișcam nici un geam; în timpul acesta nu am auzit ca el să se fi așezat jos. Încă tot ședea drept în pat și asculta; întocmai cum făceam eu în fiecare noapte și el asemenea asculta ciasul morții de pe pîrete.

(Va urma.)

Noutăți

Arad, 29 Septembrie n. 1900.

P. C. Sa părintele vicar Vasile Mangra a plecat cu trenul de azi dimineață la Oradea-mare, pentru a-și ocupa definitiv postul de șef al Consistoriului de-acolo. În preseara plecării un număr public român, amic și stimătorii bătrâni și tineri de-al Prea Cuvioșiei Sale s'au întrunit cu dînsul la o mare masă comună în restaurantul Dufner din loc, pentru a-și talmăci sentimentele de stimă și iubire, de care cu drept s'a bucurat tot-deauna timp de peste un pătrar de veac, atât ca valoros membru al societății române și ca profesor al institutului teologic din loc, cât și ca conducător al Românilor din părțile acestea, în toate acțiunile noastre naționale și culturale. S'a rostit din acest incident mișcător o întreagă serie de toast pline de căldură și de dragoste pentru Prea Cuvioșia Sa, fiecare regretând depărtarea lui din mijlocul nostru și bucurându-se din inimă, în același timp, de meritata avansare la treapta de vicar, care-i deschide terenul mai intens de activitate pentru biserică și națiune.

Aci am crescut, am trăit și am muncit, peste 25 ani, cu dragă inimă pentru binele bisericii și al neamului — a răspuns Prea Cuvioșia Sa — și greu mi-ar căde în adevăr, dacă m'aș despărți de D-Voastre. Nu e însă aceasta o despărțire, ci o schimbare numai a locuinței, care mă lasă tot între D-voastre, avînd să lucrez mai departe cu același zel și desinteresare pentru promovarea intereselor bisericii și națiunii mele, pentru binele obștii și pentru binele patriei.

Ovații entusiaste au însoțit cuvintele Prea Cuvioșiei Sale, și societatea întrunită și-a petrecut cu multă animație până la orele 11 din noapte.

Toate doririle noastre de bine îl însoțesc în calea ce-l duce azi la noua dignitate, care nu e decât o resplată bine meritată a muncii oneste și devotate pentru binele bisericii și a neamului fericire.

Viriliștii români din comitatul Aradului, după-cum se publică în foile locale, sunt următorii:

Ioan Belle, proprietar în Chereluș; Ilie Balta, proprietar în Chereluș; Manuilă Puta, econom în Pecica-rom.; Ioan Zehe, proprietar, în Șiria; Ioan Burdan, preot în Sinitea; Ioan Tripon, econom în Agraș; Ștefan Duj, econom în Otlaca; George Sida, econom în Șiria; Ioan Bulboca, econom în Curticiu; Liviu Tămășdan, avocat în Arad; Constantin Tămășdan, neguțator în Pecica-rom.; Petru Secula, econom în Șiria; Ștefan Novac, jude reg. în Pecica; Constantin Pavlovici, neguțator în Păncota; George Petroviciu, preot în Pauliș; Ștefan Antonescu, proprietar în Șiria; Iosif Fodor, proprietar în Curticiu; Nic. Urs, econom în Curticiu; Dimitriu Ganea, preot în Semlac; George Budișan, econom în Cherechiu; Ioan Belceș, preot în Odvoș; Ioan Vertaci, econom în Pecica-rom.; Toader Magos, econom în Covasint; George Popovici, protopop în Șiria; Ioan Vale, econom în Chereluș; Sever Bocșan, solgăbirou în Târnova; George Feier, avocat în Boroș-ineu; Nic. Mara, econom în Otlaca; Ioan Rediș, econom în Chereluș; Ioan Roșu, econom în Pecica-rom.; Efreim Igrășan, econom în Pecica-rom.; David Urs, econom în Curticiu; George Ponta, econom în Pecica-rom.; Ștefan Petroviciu, proprietar în Boroș-ineu; Steva Ponta, econom în Pecica-rom.; Vasile Bulboca, econom în Curticiu; Filip Chevereșean, econom Pecica-rom.; Iustin Dascăl, paroh gr.-or. în Mică-

laca; Ioan Crista, econom în Socodor; Iacob Bulboca, econom în Curticiu; Ioan Codrean, par. în Șiclău; Traian Terebenț, par. gr.-or., în Gașa; Iosif Vuculescu, par. gr.-ort., Șoi-moș; I. Tămășdan, econom în Pecica-rom.; Alexandru Pașca, econom Gy.-Varsand; Iancu Mora, econom Pecica-rom.; Antoniu Ciobota, econom în Șimand; George Bogdan, econom în Agraș; Ilie Urs, econom în Curticiu; Ilie Don, econom în Curticiu; Teodor Bulboca, econom în Curticiu; Ignatie Pavlovici, comerciant în Păncota; Iosif Vuculescu, proprietar în Șepreuş; Petru Tămășdan, econom în Pecica-rom.; Vasa Tămășdan, econom în Pecica-rom.; Teodor Stan, econom în Cherechiu.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” s'a constituit în ședința sa ținută la 8/21 Sept. a. c. sub prezidiul Prea onoratului domn Director seminarial Dr. Eusebiu R. Roșca în modul următor: Președinte: Dr. Petru Șpan, prof. sem.; Vicepreședinte: Seb. Stanca, cl. c. III.; Archivar și not. al com.: Ilarie Gonția cl. c. III.; Notar al soc.: Alex. Popa cl. c. I.; Cassar: George Lărgean cl. c. II.; Controlor: Dumitru Purence cl. c. I.; Bibliotecar: George Tulbure cl. c. II.; Vicebibliotecar: Ioan Pascu, ped. c. I.; Redactor al foaiei Musa: Ioan Oțoiu cl. c. III.; Econom: Dumitru Marcu, ped. c. III. În comisiunea literară au fost aleși: Aron Meșian și Ioan Silaghi: clerici c. III.; Aurel Nistor și Ioan Romosan, clerici c. II.; Nicolae Soneriu și Vasile Span, clerici c. I.; Vasile Micudă și Axente Moșoiu, ped. c. III.; Vasile Cranga, ped. c. II.

Nou războiu? Noul veac, așa se vede, ne salută în spirit de tot războinic. Până când atențiunea lumii este îndreptată asupra Chinei, republica Chile din America se prepară din greu de războiu în contra vecinilor săi, în contra Argentinei, Peru și Boliviei. Generalul Körner, recreatorul armatei din Chile tocmai acum se află în Germania, de unde a trimis acasă următoarele armamente: 395 tunuri moderne, 299 tunuri Maxim. 175.000 puști Mauser, 27.675 revolvere, 29.000 lănci, 52.300 săbiți, 125.000 săbiți pentru cavalerime, 105.000 sulite, 85 milioane cartușe Mauser, 55.000 granate, 185.000 șraprele, 2 milioane cartușe pentru revolver și 1000 care pentru muniție. Afară de aceste numitul general a mai comandat încă și 150.000 cuțite strîmbate, cari în Chile sunt o armă foarte populară,

Minciuni patriotice. Chiar semi-oficioul „Keleti Értésítő” și după el toate foile și stiuțele jidanc-maghiare răspândiseră știrea tendențioasă, că Sașii din Brașov ar fi avut acolo zilele trecute cu „socialiștii” o ședință comună, în care Sașii să fi încheiat un pact cu aceștia. Știrea aceasta se desminte acum în modul cel mai categoric, prin însăși foile patriotice, cari spun, că asemenea adunare nici n'a fost în Brașov.

Ce-i pasă presei maghiaro jidane, de-a fost ori n'a fost? Ea vrea să insulte și să facă vrajbă în țeară, ear la asta minciuna-i este arma predilectă!

Dela calvinii la catolici. Un oficer (sublocotenent) la husari, anume baronul Podmaniczky Béla din Oradea-mare, a trecut zilele acestea dela calvinii la romano catolici.

Milan — ear' se însoară. Se telegrafează din Belgrad, că exregele Milan al Serbiei s'a hotărît să se însoare din nou, cu regina Natalia, și aceasta cât mai curînd ar avé să se întîmple. Dînsul stă — zice-se — în continuă corespondență cu Natalia. Tinerul rege Alexandru, aflînd de vestea despre intențiunea tatălui său, ar fi zis: „Dacă planul tatălui meu se realizează, atunci din nou am să-i fiu — supus fiu.”

Director de școale sinucis. În Budapesta a produs mare senzație sinuciderea lui Baumann József, director al unei școale elementare de-acolo. Alaltăieri peste noapte s'a spînzurat într-o odaie a locuinței sale. Pricina pentru care s'a hotărît la acest pas, așa se zice, este, că n'a vrut să figureze ca martor într-o afacere a colegilor săi. Era în vîrstă de 64 ani.

Șahul și manșeta. Ziarele maghiare publică telegrame despre primiriile ce i s'au făcut Șahului la Fülöpszállás și Szabadka, unde patrioții l'au întîmpinat cu mare alaiu. La Fülöpszállás i-a plăcut atât de mult vorbirea fibrișului — deși nu înțelegea un

cuvînt din ea — în cât prin talmaciul său a întrebât numele comunei și numărul locuitorilor ei și și-a făcut apoi însemnări pe manșetă... Tot așa a făcut și la Szabadka. Vorba e că ce se alege din însemnări când manșetele vor ajunge la spălat? Evident că vor dispăre și Șahului nu-i mai rămîne amintire că a umblat pela Fülöpszállás și Szabadka.

Un preposit catolic inecat. Eri prepositul Mamuzits Mátväs din Sabadca, scäl dându se, împreună cu avocatul Dr. Piller și cu medicul Dr. Bartha, în lacul Paliči din apropierea orașului, s'a inecat și cadavrul nu i-s'a găsit încă.

Șease socialiști osândiți la moarte. O depeșă din Varșovia vestește, că tribunalul militar de acolo a osândit eri la moarte pe șease socialiști, cari au ucis pe un spion rus, fiind-că acesta îi tradase, denunțându-le tipografia lor secretă.

Se oferă ca ucenic la un barbier român un băiat de 14 ani, cu știință de carte și bune purtări. Cel-cari ar dori să-l primească, să se adreseze la dl G. Dudulescu, învățător în F. Giriș (F. Györös, p. u. Tenke.)

Ultime știri.

Războiul din China.

Paris, 28 Septembrie. Foile franceze scriu cu foarte multă rezervă despre anectarea formală a Mandjuriei prin Rusia. Se zice că această nouă manevră a Rusiei ar fi un răspus la faptul, că prințul Tuan și partizanii lui țin ca și prizonier pe tinerul împărat. Această pășire a Rusiei e surprinzătoare — zic foile franceze — și poate că e primul pas pentru desmembrarea Chinei.

Londra, 28 Septembrie. Ambasadorul rusesc a adresat împărătesei chineze un memoriu, în care o provoacă să se reîntoarcă la Peking și-o anunță, că Rusia o va lua sub scutul său. Memoriul mai accentuează necesitatea, ca în Poatingfu să nu mai rămîna peatră pe peatră. Contrastul între interesele rusești și engleze împiedecă ori-ce încercare sistematică pentru repararea căii ferate, ceea-ce altfel ar fi un lucru de tot ușor.

Ministrul-president Salisbury nu va respinge proiectul german pentru pretențiile ei față de China. E surprinzător, că toate foile mari engleze recomandă guvernului primirea necondiționată a proiectului german și astfel e probabil, că între Englitera și Germania nu se vor produce diferențe de vederi.

New York, 28 Septembrie. Ziarului „New York Herald” i-se raportează din sorginte chineză, că un conducător al Boxerilor a-nume Kandi s'a sinucis în Peking.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se scotesc în coroane și după 50 chilogramme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 chilogramme).

Prețurile dela 28 Septembrie din Arad:

Grăul cel mai bun . . . cor.	7.14—7.40.
Cucuruz	5.25—5.50.
Săcară	5.10—5.15.
Orz	5.50—5.60.
Ovės	4.70—4.90.

Prețurile dela 28 Septembrie din Budapesta

Grău în Octombrie . . . cor.	7.67—7.68
Secară	6.17—6.19
Ovės	5.35—5.37
Cucuruz pe August	6.17—6.19

Editor: Aurel Popovici Bareianu. Red. răspuns: Ioan Russu Șirianu.

Sir Campbell Bannerman blamează războiul, pentru că n'a putut împiedica manevrele militare ale Transvaalului. Crede că singura soluție practică a războiului va fi obralețiunea celor două țări, lăsându-li-se să spere că li se va repudiaza ideea de-a câștiga nou război în China, dar cere cea mai mare libertate comercială. El se opune la ideea Marea-Britanie să înceteze de a fi cea mai mare națiune comercială, pentru a deține o putere militară.

Sir William Harcourt protestează contra ideii d-lui Chamberlain, care ar vrea să se facă numai pe tema războiului sud-african.

El se teme ca acest război să nu fie finanțat național. Cheltuielile, cari ajung la 100 milioane de livre, vor împiedica pentru multă vreme ori-ce reformă.

Contele Spencer, șeful partidului liberale camera lorzilor, a pronunțat, zilele trecute un discurs, în care considerând ca inevitabilă anexarea celor două republici africane, a cerut instituții libere pentru țările acestea.

El a declarat că reforme militare erau necesare și a dovedit că tot liberale au acei cari au introdus reforme militare la War Office. A citat ca exemplu suprimarea cumpărării sarcinilor oficiale, care a contribuit așa de mult la înfrângerea armatei.

Toba sârbească...

După Kronstadt, Hermannstadt și altele cari au făcut spărtură groznică în țara noastră, bat-o pîrdalnicul de ideie, se mai bate acum și toba sârbească... Ear meșterii că această toba primejdioasă a fost înșelătoare și revine șgerului Banffy... El se străduie adică obștei patriotice că la Óbecse, între Sêrbii din Bacica, se bate toba sârbească, înspre marea batjocură a ideii de război...

Săntitul șovinist face o gălăgie în țara noastră, mai ales că în Óbecse „trada” nu se mărginește la toba, ci — închiștoare — primarul comunei primește dela săntitului panslavi chitanțe sârbești, și a tot timpul cât el va fi primar, toba se va bate decât sârbește!

Am vrea să știm de altfel, că cine ar bate pe tobosar dacă el ar bate toba în țara — ideii?

Ort pentru salvarea ideii — să se anșeze un talmaci sêrb pe lângă un tobosar? Ar fi ceva ce n'a mai fost nicî în fericita Hungarie!

Dacă ar fi Banffy la puteze, el nu ar da în lături nicî dela asemenea com-

ȘOAPTE

La părinți...

Mă ardea în suflet să-i văd, și să le spun: „mamă... tată”!... Săptămîni și luni în trecut, și dorul creștea, creștea nebun... — căiă că le zic „mamă... tată”!...

Dor, cu tine m'am născut și amîndoi am un traiu amar.

Ne rod și ne sfășie chiurile lui... Mă, săruda-și odorul, tată eaiă-și podoaba,...

Esti muritor, si ca mâne vei pleca pe un drum lung... Sărman călător... cu dorul și în jale ne lașt pe noi... și plî-

Va veni ceasul să ne lașt singuri... și în jale lumet va trece dorul, ... și o cum-

Căci esti bătrîn...

Lisandru.

Deposit mare de inbrăcăminte pentru
bărbați și copii

NEUMANN M.

in Arad colțul lângă Hôtel „CRUCEA ALBĂ“

Prețuri fixe.

Comande după măsură se execută solid și prompt.

477 13-

Mijloc de vindecare indispensabil!
Marca legală a firmei.

Din nici o familie să nu lipsească:

Vindecare sigură și grabnică îndeplinește:

neîntrecut de minunat în efect și de mii de ori probatul

FLUID-ELSA
al lui FELLER

„Așa fi murit de mult, tacă n'as fi întrebuințat vestitul Fluid-Elsa al lui Feller. Lui îi pot mulțami vieța. Așa scrie Sr. Racz din Földes.

O istorie adevărată. Secretul unui bătrân. După trimiterea înainte a porto de 10 fleri, se trimite gratuit.

examinate și aprobate de autoritățile sanitare, care ajută de minune la

vindecarea celor mai multe boale externe și interne. Așa de pildă: Friguri, Junghuri, durere de oase, Reumă, Tuse, Catar, dureri de stomach, diaree, dureri de pept. de cap și de dinți, greață, slăbie, leșin, durere de ochi etc. etc. le vindecă grabnic și sigur. Prețul: 12 sticle împreună cu indicile pentru folosire: cor. 5.; 24 sticle: cor. 8.60; 48 sticle: cor. 16. Francat: prin rambursă postală sau trimițând înainte prețul le expediază singurul preparator:

EUGEN V. FELLER
apotecă la „Heiligen Dreifaltigkeit“ (Sf. Treime) în Stubica Nr. 185. (comitatul Zagreb.)

„Îi voiu spune și scrie fiecăruia, că numai Fluidul-Elsa al lui Feller mi-a scăpat viața“, așa scrie Stefan H. Szabó din Pákoz.

Fiecăruia i-se recomandă cu toată căldura

Pilulele-Rhebarbara
ale lui FELLER, prov. cu marca „Elsa“.

Vindecă sigur și fără dureri: mistuirea rea și neregulată, sgârșiri de stomac, tucuirea stomacului, limbrici, anemii, gălbinarea etc. etc. 1 rud (6 cutii), împreună cu explicațiunile la întrebuințare: coroane 4, franco. — Depozite principale în Budapesta: în apotecile: Iosif Török (strada Király 12), Bela Zoltán (strada N.-Korona, 23).

Toate cu efect de vindecare admirabil!

489 8-10

Numărul telefonului 10.

Alexandru Hoffmann

prăvălie de efecte de modă
la „Rândunică.“
Palatul teatrului.

Cel mai bogat asortiment cu prețuri foarte mici, efecte diverse.

Cravate de dame „Reform“ 25 cr. bucata.

Țoropi pentru dame, domni și copii, lucrați în închisoare recunoscuți de cei mai buni; prețul după registru.

Bluze pentru dame.

Rufărie pentru bărbați, femei și copii, se confecționează după măsură, dar sunt și în deposit.

Dantele, dela 5 cr. în sus, briuri și încingătoare dela 38 cr. în sus.

N. B. A sosit un nou transport din faimoasele mănuși de piele perechea numai 95 cr.

Numărul telefonului 10.

499 6-10

Cel mai mare magazin din Arad și provincă în confecțiuni
pentru dame

STERN M. A.

Arad, piața Andrássy.

478 13-